

K. Kovács Kálmán
1913. X. 4. 6. 1-4. sz.

Minden eddigi társadalom története
osztályharcok története.
Világ proletárjai egyesüljétek!

NÉPAKARAT

SZOCIALISTA MUNKASLAP.

Az iparilag fejlettebb ország a re-
vésztől fojtottak saját jövője képt-
váltatja". (Marx.)

No. 27. szám. Vol. VII. évfolyam.

NEW YORK, 1909 APRILIS 2.

Egyes szám ára 2 cent, New Yorkban 1 cent.

ITÉLJEN HÁT „A VILÁG”.

— KOVÁTS KÁLMÁN FELEBBEZESE. —
(Folytatás)

Miért kerulte gondosan Kováts Kálmán sunkt tudjuk bizonyítani saját leveleivel. Bosszu védekezésében a tulajdonképeni vád Minthogy a világot hivta föl itéletre s mi ellen való védekezést? Miért került föképen a fórumot is, illő, hogy benu- törvényszéket, hogy ott keressen elégtételt? tassunk a levelek tömegéből egy-két részt ugy. Egyszerű az oka: tudja, hogy minden állítá- amint azt Kováts Kálmán megírta. Az egyik:

*Te azt hiszed, hogy semmi az, hogy Kálmán...
meghatalomolt, akkor nem tudod, mi az a helytelen...
hogy az ember rajongott ideán a szinte feltétele...
dehát az a jellemző tulajdonsága...
Tudja, hogy egy oly valaki...
Kováts Kálmán...
egyik...
Kováts Kálmán...
egyik...
Kováts Kálmán...
egyik...*

*Ime, nem...
Ha levelek is voltak valaminek, nek után...
niamal több feljebb...
többi...
Kováts Kálmán...
egyik...
Kováts Kálmán...
egyik...
Kováts Kálmán...
egyik...*

Ennek a levélnek teljes tartalmát közöltük elismeri? február 23-án. Most már nem Kováts Kálmán- Mi nem itéljük el a papot, ha a természet- től, hanem attól a fórumtól kérdezzük, mely- törvényeit többre becsüli az egyház törvényei- hez ő apellált (s ott nagyon sokan vannak, kik Kováts Kálmán kézírását ismerik): szüksé- ra. Megszegte ezt az esküt, de nem ezzel köve- ges-e, hogy mi bizonyítsuk azt, amit Kováts Kálmán maga elismer? Nem elismeri-e, hogy a rendele- tett el gatszagt. Erkölcstelen az egyháznak az egész amerikai élete a hazugságon épült? Mig meszet törvényeivel. Ha a papnál erősebb a híveinek erkölcsökről prédikált, gatszagt és ha- zugságt volt minden szava, minden tette. Nem ismeri-e ezt be saját maga?

Vagy kell-e tökéletesebb beismerés annál, hogy "egy oly valaki vagyok, kit bármely pillan- natban tönkre lehet neved képesen tenni"? ja föltüntetni. Nagy: "nevem s jövőm sárban feteng." Bizo- nyítsuk-e mi Kováts Kálmánnak erkölcsi sü- lyedségét, midőn azt saját keze írásában maga- gát föltüntetni, kinek így könyörög:

*Ha jó levelek...
folytak; de ha elnével, beláthatod, hogy...
nem lesz...
imik, most az csak...
mint most...
de az az...
mihatalna;...
Kováts Kálmán...
egyik...*

*Ime, csak...
orvise...
de ha...
hogy...
Kováts Kálmán...
egyik...
Kováts Kálmán...
egyik...
Kováts Kálmán...
egyik...*

Ime, midőn Kováts Kálmán azt írja: "de ha világban, melyhez tartozik, nem kivétel ő. Ki- elárulsz, beláthatod, hogy élnem tovább ugy válik abban a világban, mivel magán viseli an- sem lesz szabad", ezzel a vallomással magát erkölcsi halottnak ismerte el. Bemutathatnánk még hasonló leveleket, de fölösleges. Ennyi is elég annak megállapítá- ra, hogy a mckeesporti papnak miért nincs hatósága a törvényszékhez folyamodni; ennyi is elég annak bizonyítására, hogy amit a m- keesporti papról írunk, igaz.

Itéljen hát "a világ", melyhez Kováts Kál- mán apellált. Még csak ennyit: Kováts Kálmán nem fog törődni "a világ" itéletével. Elvégre abban a Monogahela völgyében tisztább lesz a levegő. S mi csak ezt akartuk elérni, semmi mást!

A SZOCIALISTA TÁRSADALOM.

— Irta: Kautsky Károly. —
Amerikai viszonyokhoz alkalmazva átdolgozta:
Dániel De Leon.

Eddig így jött létre minden társadalmi rendszer. Az ugynevezett forradalmi idők csak annyiban különböztek, hogy az események gyorsabb ütemben s élénkebb lüktetéssel ját- szódtak le.

A társadalmi intézmények eredete tehát nagyban különbözik egy háznak a keletkezésé- től. Semmiféle előzetes tervrajza nem lehet egy társadalmi rendszernek. Ilyen tervrajzot csi- nálni éppen olyan foglalkozás, mint előre meg- írni egy háborúnak történetét, mely csak a jövőben fog lezajlani.

Az események hatása a társadalmi fejlődésre. Az események folyamata azonban egyáltalán nem független az egyedeiktől. Több-keveseb- mértékben mindenki hatást gyakorol a társa- dalomra, ki benne munkálkodik. Néhányan, nagytehetségükkel fogva, vagy kivételes társa- dalmi helyzetük révén hatást gyakorolnak az egész országra; vagy előmozdítják évtizedes munkálataival a társadalom fejlődését, fölvilágosi- tva a népet, szervezve, hatásos munkára tanítva a forradalmi erőket; vagy megbénítják s évek- re visszavetik a társadalom fejlődését azáltal, hogy hatalmukat ellenkező irányban használ- ják. Az előbbiek a társadalom fejlődésének előmozdításával csökkenteni akarják a szenved- ést és az áldozatok számát, melyet az megkö- vetel; az utóbbiak pedig növelik az áldozatok számát azáltal, hogy az események rendes fo- lyamát zavarni igyekeznek. Azonban egyik sem képes arra — legyen az a legvérszomja- sabb zsarnok, vagy a legbölcsebb filozofus —, hogy saját akarata szerint határozza meg a társadalmi fejlődés útját, vagy hogy megjósol- ja pontosan az új társadalmi rendszer formáját.

Tehát semmi sem lehet gyerekesebb, mint az a követelés, hogy a társadalomnak, melyért küzdünk, adjuk elő a tervrajzát. Az emberiség történetében még sohasem fordult elő, hogy egy forradalmi párt előre meghatározhatta vol- na egy új társadalmi rendszer formát. A halad- ású ügye sokat nyert azzal, hogy képesek va- gyunk biztonsággal rámutatni a tendenciákra, melyek új társadalmi rendszerhez vezetnek, mivel így a küzdelem nem ösztönös, hanem céltudatos lett. Többet nem lehet követelni.

A saját idejének társadalmi tendenciáit még egy forradalmi párt sem ismerre föl olyan tisztán, mint a Szocialista Munkáspárt. Hogy a Szocialista Munkáspárt e tekintet- ben kiválik annak a körülménynek tudható be, hogy a nemzetgazdaságtannak, a társadalom szerkezetének boncolásához ő fogott először tudományos alapon, ami viszont azért volt le- hetséges, mivel a forradalmi osztályok, melyek megdöntötték a hűbériséget, már sokkal tisztá- bban világítottak a társadalmi hivatásukat és sokkal kevesebb tekintetben csatlakoztak, mint az őket megelőző forradalmi osztályok. A szocialista gondolkodók azonban a kapitalista nemzetgazdaságnál is mélyebbre hatoltak a társadalom szerkezetének vizsgálatában. Marx Károlynak nagszerű műve, a Das Kapital alapja a modern nemzetgazdasági tudomány- nak. Amennyivel magasabban állnak Marx Károly művei Quesnaynak, Smith Adámnak, Ricardónak műveinél, annyival magasabban állnak a mai szocialisták tisztá áttekintés s a követendő cél tekintetében azon forradalmáro- k fölött, kik a XVIII. század végén és a XIX. század elején tündek föl. Midőn a szocialisták nem hajlandók a jövő államának "tervrajzával" szolgálni a tisztelt publikumnak, egyáltalán nem szolgáltatnak okot a kapitalista nemzet- gazdaságok és tintakulák szatirjára. A szocia- listáknak tisztább beletekintésük van a jövőbe, mint a jelenlegi társadalmi rendszer utóirónak volt; a közélet társadalmi rendszernek körvo- nalait s fő jellemvonásait sokkal tisztábban mutatják be politikai, gazdasági és történeti műveik, mint a száz év előtti kapitalista forra- dalomárok.

Ráműtünk, hogy a gondolkodók miként tudják megállapítani saját napjaink gazdasági fejlődésének tendenciáit, azonban képtelenek előre látni azokat a társadalmi formákat, melyekben e tendenciák végre is kifejezésre jut- nak. Egy pillantás a jelenlegi helyzetre bizo- nyítja ennek az állításnak helyességét. A kapita- lista rendszernek tendenciái ugyanazok minden kapitalista országban és mégis mennyire különböznek a politikai és társadalmi formák.

(Folytatjuk.)

ELVTARSÁK! OLVASSATOK ÉS TERJESSZÉTEK A NÉPAKARATOT.

ESEMÉNYEK.

PUSZTULÓ CSALÁDOK.

Többször rámutattunk arra a tényre, hogy a gazdasági fejlődés, miként szünteti meg a kapita- lista rendszerben a család intézményét. Az a statisztikai kimutatás, mely a családokról számol be 1790-től 1900-ig föltétlenül igazolja a szocialista álláspontot.

Az amerikai kapitalizmus tulajdonképen ez alatt a száztiz év alatt futotta meg azt az utat, melyen a legkezdetelegesebb stádiumból a leg- magasabb fokra jutott, maga mögött hagyva a világ minden kapitalista országát. A családi viszonyoknak változása e száztiz év alatt ki- zárólag a kapitalista rendszer változásának kö- vetkezése. Ha ez a statisztika kedvező a család intézményére vonatkozólag, ugy a kapita- lista rendszer is az, ha pedig nem, ugy a kapitalista rendszer sem az.

Ennek eldöntésére elég, ha egy pillantást vetünk a kimutatásra.

Az első szembetűnő tény a következő: Ha 1900-ban az átlagos család tagjainak száma ugyanannyi volna, mint 1790-ben, akkor 3.370.000 háztartással kevesebben kellene lenni, mint amennyiről a statisztikai 1900-ban beszámol. Viszont, ha 1900-ban az átlagos család taglétszáma annyi lett volna, mint 1790-ben, ma husz millió személyivel több volna az Egyesült Államok lakossága. Vagyis száztiz év alatt az átlagos család taglétszáma annyira redukáló- dott, hogy husz millióval kevesebb ember van, mint kellene lenni, ha a gazdasági törvények, melyek hatást gyakorolnak a család intézmé- nyére, 1790-től nem változtak volna.

A második figyelemreméltó tény az, hogy míg 1790-ben minden 16 éves vagy emél idő- sebb fehér nőre átlag két 16 évesnél fiatalabb gyermek jutott, 1900-ban már minden fehér nőre csak egy jutott.

A harmadik fontos tény az, hogy ha a csalá- doknak 1790-iki számárányát vennénk alapul, 39.500.000 gyermeknek kellene lenni az Egye- sült Államokban, holott az 1900-iki kimutatás szerint csak 24 millió van, tehát száztiz év alatt 15 és fél millió a veszteség.

Végül pedig beszámol a kimutatás arról is, hogy különböző nagyságú családok hány szá- zalekát tették az összes családok számának 1790-ben és 1900-ban.

E szerint:	1790-ben	1900-ban.
2 tagu család az összesnek	7.8%	15.9%
3 " " " "	11.7	18.4
4 " " " "	13.8	17.4
5 " " " "	13.9	14.3
6 " " " "	13.2	10.7
7 " " " "	11.3	7.4
8 " " " "	9.0	4.8
9 " " " "	6.5	2.9
10 " " " "	4.2	1.7
11 " " " "	4.9	2.1

át tette ki. Ez a kimutatás a legdöntőbb bizo- nyítéka hogy a sok tagból álló családok mind- inkább enyészöbben vannak; hogy a kapitaliz- musnak egy százados fejlődése elég volt a csalá- lan intézményeinek gyökereiben való megtá- mosására. Ezekkel a tényekkel szemben hiába- való a kapitalizmus védőinek minden argumen- tum.

LAKASUZZORA.

Május harmadikán nyílik meg a Broadway és a 63-ik utca sarkán a 22-ik Regiment fey- vertárában az a kiállítás, mely a lakosság tul- zúfolyására s annak következményeire fog némi világot vetni.

A bizottságnak, mely különböző adatokat gyűjt e célra, egyik tagja, John Martin, a bi- zottságtól által összeállított adatokra hivatkozva, érdekes információkat, nyújt már jó előre ez ügyben. Azt a hangot pedig, melyen New Yorkról beszél a lakásvizonyok kapcsán, min- dennek, csak hízolgónek nem lehet nevezni.

Lelküimeretes, hosszú vizsgálat után, az egybegyűjtött adatok alapján meg lehet állapi- tani, hogy ezer meg ezer családnak éhezni kell, ha valamire való lakást akarnak föntartani; ezer meg ezer családnak éhezni kell, ha bármi- lyen lakást is akarnak; nem szólván azokról, kik éheznek, meg lakásuk sincs.

"Becsületes munkáscsaládoknak — mondá Martin —, melyeknek évi jövedelme nem ha- ladja meg a 600 dollárt, az évi jövedelemnek 27 százalékát lakásra kell kiadni. Ez a százalék emelkedik a sűrűbb lakosságú városrészekben, a még szegényebb családok évi jövedelmét ille- tőleg. Vannak helyek, ahol a munkáscsaládok évi jövedelmüknek — 300-400 dollárnak — 40, sőt 50 százalékát kénytelenek lakásra ki- adni s hónapról-hónapra koplalnak, hogy össze- kaparítsák a házbért. És a koplalás révén fönt- tartott lakás nem is elég tágas, nem szellős, nem egészséges.

Manhattan városrészen minden huszadik bérmunkáscsaládnak nem csak négy szobából álló lakása és minden második munkáscsalá- dnak két szoba jut három személyre.

A bevándorlók között a legrettenetesebb ál- lapotok uralkodnak. Az olasz negyedben a munkáscsaládok 52 százalékának egy vagy két szobás lakása van s még albérlőket is tartanak ugy, hogy egy szobában négy-öt személy lakik. És ez egy nagy civilizált keresztény városban van a huszadik században! Ilyen bestiális vi- szonyok közt ki csodálkozik azon, hogy a város egyes helyein egy harmadrészzel maga- sabb a halálozási számarány, mint a többi vá- rosrészen.

A legfontosabb vizsgálat, mely valaha ebben a városban volt, megállapította, hogy a csalá- doknak koplalniuk kell, hogy lakást fizethesse- nek. S a koplalás dacára oly szűk helyekre zsúfoltatnak össze, hogy egészséges életet foly- tatniok lehetetlen.

Eddig tökéletesen igaza van John Martinak. Azonban a megoldás, melyet ajánl, nem segít a lakásizériákon. Több és könnyebben hozzá- férhető vasutat akar, hogy a lakosság a város határain túl hódítasson teret. Évről-évre épül- nek újabb vasutak, de a helyzet egyre rosszabb s az is lesz, amíg a munka gyümölcsének foly- tartam ton kevesebb százaléka jut a munkásnak, a. Orosz ton több százaléka jut a kapitalistának. badult

A VISSZAVÁNDORLÁS.

Az 1908-ik évi bevándorlásnak és kivándor- lásnak teljes adatait a napokban hozta nyilva- nosságra a bevándorlási hivatal. Ezideig csak a New Yorkon partraszállottakról s a new yorki kikötőkből távozókról szól a jelentés.

Az új teljes jelentés szerint 1908-ban az Egyesült Államok területére érkezett 557,000 idegen, ezzel szemben kivándorolt 588,000 em- ber, tehát a kivándoroltak száma 31 ezerrel multa fölül a bevándoroltakét. Ez a szám az el- sö pillanatra jelentéktelennek tünik föl, kivált, ha tekintetbe vesszük, hogy a válság súlyosabb hónapjaiban hetenkint 30-40 ezer ember hagyta el az Egyesült Államokat.

Azonban nagy ez a szám, ha tekintetbe vesz- szük, hogy az Egyesült Államok történetében ez az első év, melyben a kivándoroltak száma fölülmulja a bevándoroltak számát. Igy 1874- ben 220,815 emberrel több vándorolt be, mint amennyi elhagyta az ország területét.

Érdekes az is, hogy az Egyesült Államokban a nyomor éppen abban az évben volt a legna- gyobb, mikor az olcsó munkaerő bevándorlása kevesebb volt, mint a kivándorlás, tehát amik- or azoknak a föltevésére szerint, akik a munkás- osztály rossz helyzetének okait mindenáron a bevándorlásban akarják fölfedezni, a munkás- osztály helyzetének javulni kellett volna.

A PÁPOK FIZETÉSE.

A "Home Herald", egy vallásos hetilap kér- dést intézett a papokhoz: Ismét a papi pályát választanák-e, ha pályát kellene választani? Választásukat befolyásolná-e a papi fizetés? A beérkezett feleleteknek közel 10 százaléka arra vall, hogy a papok egy része nemcsak elége- detlen, hanem elégedetlenségének kifejezést is mer adni.

Ugyanis a válaszolók tíz százaléka az első kérdésre határozott nem-mel felelt, a második- ra pedig épp oly határozott igen-nel felelt. A megkérültek között akad egynéhány érdekes is: bevillágitanak a papok egy részének életébe, másrészt rávilágitanak a versenyre, mely a zsi- rosabb egyházakért folyik.

Természetes, hogy sokkal nagyobb azoknak a száma, kik anyagilag jó-helyzetben vannak: ezek elégedettek. De egy rész a versenyben el- bukik. Nincs elég egyház, hónapokon át állás nélkül lézengenek, nyomoruságba jutnak, adós- ságba süllyednek s ha sikerül egy sovány paró- chiát elfoglalniok, nem győzik adósságaikat fizetni. Ezek aztán elégedetlenek.

A "Home Herald"-nak mindenesetre sikerült két tényt megállapítani: az egyházban is épp oly kíméletlen verseny folyik, mint bárhol; az isten szolgái is előbbre teszik a földi javakat, mint az égieket.

CSENDŐRÖK A SZTRÁJKOLÓK ELLEN.

Mainból, Franciaországból jelentik március 28-iki táviratot, hogy a kerületben levő gomb- gyárak munkásai husz városban sztrájkba lép- tek s a munkáltatók házaik teljesen összetör- ték, a rendőroket megverték, a táviró-vonalat elvagták. A hatóságok a csendőrséget ren- delték ki a sztrájkolók ellen.

NÉPAKARAT

SZOCIALISTA MUNKÁSLAP.
A Szocialista Munkáspárt hivatalos közlönye.

Kiadja:
Az Amerikai Magyar Szocialista Munkás Szövetség.

Megjelen minden kedden és pénteken.
Előfizetési ár:
Egész évre \$2.00
Fél évre 1.00
Negyed évre 0.50
Európába egy évre 12 korona
Egyes szám ára 2 cent.

A Munk. Bet. Szövetség hivatalos közlönye.



Published by the Hungarian Socialist Labor Federation of America
528 E. 6th Street, New York, N. Y.

CH. ROTHFISER, National Secretary.
SAM. LEFKOVITS, National Treasurer.

Issued every TUESDAY and FRIDAY.
Subscription yearly \$2.00
Single copies 0.02
Entered as Second-Class Matter August 28, 1907,
at the Post Office at New York, N. Y.

New York, FRIDAY, April 2.

HADÜZENET ELŐTT.*

A boszniai csapatokat hadi létszámra emelték, hogy így adjanak nyomtatékot a Szerbiának küldendő ultimátumnak, amelyet vagy Szerbia teljes megaplulása, vagy hadüzenet követ. Mozdítás még nincs, csak a boszniai csapatok tartalékosait hívják be, amivel a háború esetén azonnal rendelkezésre álló és ellen fölkészült katonaság máris közel az öléz fere rug.

Százezer ember áll készen a gyilkolásra — százezer ember gondol a szüleire, a feleségére, a gyerekeire, akiket talán a végső nyomorúságban hagytak el és talán... örökre elhagytak. Százezer ember feyverét tölti, bajonettjét, kardját közzürüli, hogy elrabolja egy idegen ország koldus-szegény fiatalágának életét és odavigye a maga egyetlen vagyonát: ép testét a kétségbeesetten védekezők golyóinak céltáblájául.

Az embert elfogja az undor és kétségbeesés: hát ez az a civilizáció, amelynek megteremtése küzdelemes évtizedekbe került az emberiségnek s amely mégis megtűri, hogy egyetlen parancs százezer embert állítson talpra, küldjön más százezrekkel szembe rettenetes párbajra, kanibáli tömeggyilkosságára — a mások érdekei miatt. Az ösember, aki még nem ismerte a civilizáció áldásait, akinek még nem prédikáltak keresztényi szeretetet, humanitást, akinek még nem volt szent bibliai parancsa: "ne ölj!", — ez a félig majom csak akkor lett embertársna hóhéra, ha éhes volt és nem volt egyéb ennivaló az emberhúsnál. A civilizáció emberét pedig lehet arra kényszeríteni, hogy megszárolni menjen embertársait, mikor a megszárlás eredménye csakis a — saját éhségének a fokozódása lehet.

Százezer magyarföldi proletár áll készen a harcra, halálra, proletártársai pusztítására — csak hogy a magyar föld népe ezental se jusson otosóbb hushos!

Százezer ember kénytelen elfojtani magában az emberi érzést, amely visszariasztja a gyilkolástól s az önfentartás ösztönét, amely életét drágává teszi szemében.

Százezer ember változik érzéstelen géppé most a háboru előtt és puskaország-megvadította bestiává majd a háboru alatt.

Százezer ember lett a vágóhídra hurcolt állat, még százezer jön utánuk egyetlen parancsszóra, aztán jön, ha kell, a harmadik, negyedik százezer. Odaáll a zászló alá, ahányak csak parancsolják, magat föloldozó, mást pusztító szándékkal, a fegyelem fásultságával, a maga-megadás kétségbeesésével, mert mások érdekei így kívánja, mert mások így parancsolják. A civilizáció, a keresztény civilizáció ide tökéletesítette a csak önvédelemből és éhségből gyilkoló vadembert!

Szentelt zászlókkal, papi áldással várja az indulást százezer ember a Dunán és a Drinán innen. Szentelt zászlóval, megáldott fegyverekkel várja a Dunán és a Drinán túl a támadást százezer fanatikus. Ha eldördül az első lövés és utána a második meg a harmadik — százezer törnek egymásra, tizezrek hullaja rothad az útszelen. Falvak fognak égni és pusztulni fog minden érték, amit egy kis ország munkája teremtett, ami egy kis ország minden remény-sége volt.

Az osztrák-magyar kolosszus ráhag a vasalpaival egy apró országra, amely az önfentartás ösztöne-adta végső erőmegiesztéssel fog védekezni. Talán sokáig, de biztosan hiába. A szorb isten gyöngéb a svergelék istennél: ez a háboru megszárlás lesz, ez a háboru ember-

vadászat lesz, amelyben az üldözött vad a ma még pókhenki kis Szerbia lesz. Az osztrák-magyar monarchia tekintélyét féltik és ezért keverik mocsokba a hadizászlót, ezen a jöcimen készülnek belemenni egy hadjáratba, amely már nem is a tömegek párbaja többé, hanem lemészárlása egy egész országnak!

A civilizáció társadalmában a tekintélyt hóhészerepre vállalkozással védelmezik.

Még nincs háboru és félmilliórdnyi állam-vagyont már rááldoztak. Még nincs háboru és százezer ember már siralomházban érzi magát, százezer család kínos bizonytalanságban remeg minden újabb hírtől. Az ország forrong, lázas és — fél. Nem a háboru kimeneteltől, amely fölül nincs kétség, hanem a győzelmes háboru hiábavaló veszteségeitől: a vértől, amelyet ki fognak ontani, a pénztől, amelyet elpocsékolnak, a rombolástól, amely nehéz munka gyümölcsét pusztítja, a nyomorúságtól, amely a megszárlásra hurcolt keresők helyébe ül a család tüzhely mellé.

Csak egy kis csoport van, amely nem fél, amely nem veszít semmit, amely rohögve számolgatja, mennyi arany terem számukra a vérzett mezőket. Akik csinálták ezt a háborut, hogy jobban kiszípolozhassák a népet, akik sárga arannyá fagyasztják a vörös vért, akik ingadozó hatalmuk trónusát hullá-halommal támasztják alá: a föld és munka uzsorásai, azok örvendenek most. A varjak károgyva kóvályognak a mezők fölött: várják a rothadó tetemeteket, a zsákmányt, amelyből táplálkoznak.

Es csak egy párt van most ebben az országban, amely a készülő rettenetes rombolás ellen következetesen, határozottan és erélyesen emelheti és emli és föl szavát: a szocialdemokrata párt! A koalíciós pártok és a kormányok a maguk uralmának megmentését, az agráriusok a maguk zsebérdekének a védelmét várják a készülő vérenzéstől — a kultúra, az emberiség nagy érdekeihez nekik semmi közük. Ezeket, mint a mai társadalom minden nagy kérdésében most sem képviseli, most sem képviselheti más osztály, csak a proletárság, amelynek lét-érdeke, haladásának minden feltétele elválaszt-hatalanul össze van forrasztva mindazzal, ami kulturát és emberiséget jelent.

Tiltakozunk a háboru ellen!

TARLOZÁS

A "BOS", A "JÁNOS", MEG AZ "ELŐRE".

A "boss": Berkó Dávid; ennek "jános"-a: Csongrádi Kornél; az "Előre" (saját bemutatkozása szerint): a polgári szennylapokkal versenyző hirharsóna.

Történt pedig, hogy Berkónak szüksége lévén a szervezett sztrájkörösen alapuló Typographical Unionnak label-jére, beszervezte a jánosokat a unionba, aminek öröme aztán a jánosok nagy társas lakomával egybekötött talpnyalási versenyt rendeztek; minnek első következménye az volt, hogy a "szeretett munkaadónak" más hónapig fölöllegessé vált lábifurdót venni: párdőki következménye pedig az volt, hogy Berkó lapja megdicsérte a jánosokat.

Eddig még rendben volna a dolog. De az már nem volt rendjén, hogy a Népakarat dissonáns hangokkal meg merte zavarni a boss meg a jánosok közt uralkodó harmóniát. Ezt már bírta el az egyik fő-jános s főképen nem bírta el az — "Előre". Nem azért versenyző ő a polgári szennylapokkal, hogy Berkó lapja mögött maradjon. Bő teret nyújt a hősi jánosnak, hogy előre segítse az "Előre"-t a polgári szenny-lapokkal való versenyben; meg aztán, hogy extra érdemeket szerezzen a szeretett boss talpai körül.

Kér bennünket a jános, hogy hagyjunk neki békét, ne zavarjuk. Hát őrse kö! Ha már ilyen gusztsusa van, hát — jó hosszú nyelvet kívánunk hozzá. Tölknek egész bátran folytassa csak az eredményeknek békés uton való elérését. Mi voltunk a hibásak. Tudnunk kellett volna, hogy a "boss" talpa s a "jános" nyelve nem inkompatibilisek.

Azt is mondja a jános, hogy ő is szocialista ám, mért hogy a szocializmus nemcsak a mi szabadalmunk. Amiben mi csöppet sem kételkedünk. De a jánosok "szocializmus" csak maradjon meg a jánosok szabadalmának.

De már "gyöngé a sarlónk", "Boss", "jánosok", "Előre": — a sok giz-gaz sarlósában ki csodálkoznék, hogy ha elgyöngül a sarló!

SZERVEZETEK FIGYELMÉBE.

Tudatjuk az elvtársakkal, hogy könyv alakjában újra kiadtuk Dániel De Leon minneapolis-i fölolvását, a Preamblet.

A közel 100 oldalas könyv egyike a legkiválóbb szocialista termékeknek. Egy példány 10 cent. Öt dollárt meghaladó rendelésnél 20 százalék a kedvezmény.

Megrendelhető a pénz előleges beküldése mellett a Népakarat könyvkereskedésében, 528 E. 6th St. New York, N. Y.

Magyarországi hírek.

EGY KÖZSÉG ALKOHOLFOGYASZTÁSA

Ez a község nem Tótaradác, nem is Mezőkeresztes, ahol az alkohol tömegmérgezés esz-köze lett. A szabolcsvármegyei Tiszadob község kulturájának a fokát jelzi az a kikapott adat, amely szerint Tiszadob községben az elmúlt évben 27,200 korona értékű közönséges pálinka fogyott el. Csak egy kikapott szám ez, csak egy kikapott község. És ez a szám még nem is olyan nagy. Van sok olyan község, ahol a 30,000 koronát is fölülhaladja az elfogyasztott pálinka értéke. De most Tiszadobról van szó és Szabolcsvármegyeről. És itt megállapítható, hogy Szabolcsvármegyenek a fölírata, amely a koresmáknak szombat estétől vasárnap reggelig való zárvatartását elrendelő szabályrendelet helybenhagyását kéri, még mindig nem intéződött el. Hja, más a vármegyei érdek és más az — állami érdek.

MIKOR A KIADÓ PAUSALÉT AKAR.

A pausálé-váras, a pausálé-könyörgés hatása alatt jelent meg a tordai "Aranyosvidék"-ben, amely lap a darabontokat ezek végső leheletéig szolgálta és a nagy nemzeti ellenállás letörése után hirtelen függetlenségű lett, az alábbi furcsaság. Az első elolvasásra talán viccnak látszik, de a dolog mélyére nézvést, mindezen látjuk, csak viccnek nem. Szomoruan komoly ügy ez. Mert: a kiadó, aki Kossuth Ferentől pausálét kér, csak nem tetelezhető föl olyan esélyűnek, hogy a pausálé-osztogatóval szemben ilyen tréfát megengedjen magának. Komolyan vehető ez az ügy; és ez a furcsa ügy is csak arról tesz tanúságot, milyen undorító és visszatartó talpnyalásra képes némely ember egy kis koncert. Az "Aranyosvidék" e círán-komoly tarkakronikája itt következők:

"Kossuth Ferenc emlériája. Kossuth Ferencnél tisztelgett a mult hetekben a vidéki lapkiadók küldöttsége. A miniszter kegyesen fogadta őket és mindegyiket megszólítással tüntette ki. Köztiük volt lapunk kiadója, Fűssy József is.

— Ugyebár nem ismerem önt? — fordult feléje Kossuth.

— Nem, kegyelmes uram, — felelte tuláradó boldogsággal a kitüntetett kiadónk és bemutatkozott.

Most jön a csattanója. Fűssy a napokban nagyobb társaságban büszkén újságot az esetet és csodálattal elragadtatta kiáltott föl: — Micsoda ember ez a Kossuth! Micsoda emlériája van! Barátaim, még arra is emlékszik, hogy nem ismer engem!"

Most már biztos, hogy "Aranyosvidék" kitüntetett, tuláradó boldogságban uszó, csodálattal elragadtatott kiadója megkapja a pausálét.

MI TÖRTÉNT A MISE ALATT?

A "Pécsi Munkás" írja:
"Meggzégényítő botrány történt a napokban a futaki templomban, amely nagyon alkalmas annak igazolására, hogy nem a vörös szocialisták, hanem maguk a feketék miködnek leginkább azon, hogy a jámbor hívőket kijozanítsák. Almásy József plébános misét mondott a templomban, de elfeledte kinyitani az oltár szentségét és midőn a szolga erre figyelmessé tette, a szent ferfiu fölböszülve tekintélyének megsértésén, úgy vágta ezt a fejéhez, hogy a hívők azt hitték, az isten haragja rögtön összedönti a templomot. De egyelőre a plébános ur mutatott be újabb csodákat. Amint ugyanis páter Almásy a szentséget tartotta, valami a lába közé hullott, hogy nem tudott menni sem. A jámbor hívők megállapították, hogy a szent ferfiunak leste a nadrágja, amire persze nagy nevetés lett az imádkozásból. Végre is az egyházi elvitte a nadrágot és a ragytsiztetű ur most már egy szál gatyában magyarázta a bünbocsánatot, a börtöt és egyéb lelki malasztokat. De a hívők most nagyon töprengnek, hogy káhez is forduljanak ok bünbocsánatért. Talán a jeles egyházi ferfiuhoz, akiről azt sem tudják, ittasságában vagy elmegyöngésében követte el ezt a jökédvü históriát? Annyi bizonyos, hogy a futaki hívők szakszerű kiképzést nyertek a papi karakterről."

TÁMADÁS A SOPRONI HONVÉDŐRSÉG ELLEN.

Sopronban a 18. honvédezdred lövészer-raktárának őrsége ellen a várostól északra fekvő bécsi dombon — így jelenti egy hivatalos hangu értesítés — támadást intéztek. Fjéltájban az őr éppen föl-alá sétált őrhelyén, amikor közvetlen közelből lövés hallott. Egymásután két golyó süvített el mellette. Az őr a villanások irányában visszalépett és fölriasztotta az őrséget. Az őrpárcsnok az embereivel kifutott, mire az őr a történetéről jelentést tett. A kórosötésében senki sem lévén látható, rövid figyelés után az őrpárcsnok embereivel ismét bevonult Alig ért a házikóba ismét lövés hallatszottak. Az őrpárcsnok azonnal az őrhelyre sietett és a fölvilanó lövészek fényénél három alakot látott közeledni. Az őrség erre tüzet kezdett, amire a támadók ismeretlen nyelven kiabáltak és elfutottak. Az őrpárcsnok a környeket átkutatta, de nem akad nyomra. Másnap a honvédezdredparancsnokság a csendőrséget és a rendőrséget értesítette a támadásról.

Külföldi hírek.

A SZTRÁJK TANULSÁGAI.

Mint már megirtuk, a franciaországi postások és távirászkok sztrájkja a munkások győzelmével ért véget. Bár a kormány a legnagyobb határozottsággal kijelentette, hogy a sztrájkolókat lázadóknak tekinti s mint ilyenekkel, szóba sem áll velük, bár a francia parlament nagy szótöbbséggel szankcionálta a kormányt ezt az álláspontját, nyolc napi küzdelem után a kormány kénytelen volt teljesíteni a sztrájkolók követelését, M. Simyant, a postaiügyi titkárt, kinem munkásellenes magatartása miatt a sztrájk kitört, átfogja helyezni.

A sztrájk után pár nappal úgy látszott, hogy ismét kitör a harc. Ugyanis a kormány, hogy legalább a látszatot föntartsa, diszkriminálni akarta azokat, kik a sztrájk utolsó napjaiban egy kiáltványt bocsájtottak ki. Azonban a sztrájkbizottság és Barthon közmunkaiügyi miniszter között megtartott konferencia eredményeképen a kormány nem fogja üldözni a kiáltványt kibocsájtóit.

A sztrájkban tanulságai rendkívül értékesek a francia munkásságra. Közel négyszázezer ember állt az állam szolgálatában. A négyszáz ezer közül öt-hatezernek elég erje volt arra, hogy tökéletes diadalt arasson. Kezdi valamennyi állami alkalmazott fölismerni a szervezőességek rejtő erőt. Kezdi belátni, hogy a helyzetnek föltétlen urai lehetnek, ha szervezőkednek. Természetes, hogy ez a tanulság rendkívül megkönnyíti a szervezés munkáját.

A JAPÁN MUNKÁSOK MOZGALMA.

Japán az újabb időkben oly rohamosan fejlődik ipari állammá, hogy érthető az amerikai kapitalisták gyűlölete, kiket a japán kapitalista kezd kiszorítani a keleti piacokról.

Azonban a japán kapitalizmusnak kísérője a japán munkásmozgalom, ami viszont a japán kapitalistáknak okoz egyre több gondot.

A japán munkások gazdasági szervezetei még gyöngék, szétszórtak, de már minden iparágban van munkásszervezet, mely egyre nagyobb tért hódít. A szervezett munkások számáról még nincs pontos kimutatás, azonban vannak szervezettek, melyeknek taglétszáma három-négyezer közt váltakozik. A szervezettek fejlettségét tekintve, meglepő azon sztrájkoknak száma, melyek teljes győzelemmel végződtek. 1907-ben volt a legtöbb sztrájk. Huszonnyolc olyan sztrájk volt, melynek mindenikében ezernél több munkás állt harcban s ezek közül valamennyi sztrájk a munkások győzelmével végződött.

A rendőrség és katonaság majdnem minden alkalommal a munkálatok rendelkezésére áll; azonban a szolidaritás érzete oly erős a japán munkásban, hogy a kapitalisták és az állam egyesülten sem tudják megtörni a munkásmozgalmat.

AZ OROSZ FORRADALMÁROK.

A londoni Pall Mall Gazette versói tudósítja jelenti, hogy az orosz forradalmárok az agenz-provokatórok, rendőrkémek egész hadseregének üldözése mellett is épp oly energiával folytatják a küzdelemet, mint bármikor azelőtt. Az orosz rendőrség lefoglalta ugyan nyomdák nagyobb részét, azonban a forradalmárok a legkülönbözőbb módokat eszelik ki, hogy füzeteiket, röpirataikat kiadják. Így Rigában is, midőn a rendőrség föl tartóztatott egy autómobil sebes hajtás miatt, kiderült, hogy az autómobilban, melyben fél ember ült, egy kis sajtgép volt berendezve, melyet a gépkocsis hajtőereje hajtott s az utazó nyomda naponta ezrével ontotta a forradalmi röpiratokat.

A BALKÁN ISMÉT CSENDES.

Londoni táviratok szerint Anglia elejtette Ausztriával szemben Szerbiának összes követelését s így Szerbia teljesen magára maradván, akarva, nem akarva megnyugodott a jelenlegi helyzetben. Így több, mint valószínű, hogy a fenyegető balkáni háboru, legalább egy időre, elmarad. Franciaország a béke mellett foglalt állást, Oroszország az osztrák-szerb vitában semlegeséget jelentett, Törökország már előzőleg kiegyezett Ausztriával, Szerbiának utolsó protektora, Anglia visszalépett, így az európai diplomataktá kizárták tartják a háboru lehetőségét.

MUNKÁSVER ÖNTÖZI A BÁNYÁT.

Németországból jelentik, hogy Zwickauban egy bányában az elevátor kötelekei elszakadtak s a leszállni készülő bányászok, mintegy száz lábnyi mélységbe zuhantak. Huszonnégy bányász szörnyet halt, körülbelül harmincan súlyosan megsbesültek. A bányászok már hetekkel ezelőtt figyelmeztették a társulatot, hogy a felvonó készülék rossz karban van, azonban a társulat sajnálta a pénzt a kábelek kicserélésére. Huszonnégy embernek kellett nyomorultul elveszni, hogy a bányafelügyelő végre vizsgálatot indítsanak.

ELVTÁRSAKI TERJESSZÉTEK ÉS VEYÉTEK A "NÉPAKARAT"-OT!

TÁRCA.

BERTALAN EBÉDJE.

— Irta Farkas Antal.

Dühösen csapta be maga után az ajtót. A vicéné köszönését nem is fogadta. Mit jöreggeltezik neki ez a tót asszony, mikor fuccs az egész napjának. Fuccs, mert az ő felesége egy kiálhatalan teremtés, hogy tört volna el a lába, mikor a küszöbüket átlépte! Soha a világon még nem lélekkett ilyen rossz gazdasszony, mint ez a szerencsétlen Fáni. Nem elég, hogy fészükdöni, öltözökdöni, zongorázni nem tud, de még csak a főzéshez sem ért. Az igaz, hogy a szobatakaritáshoz nem érdemes tonymagasságu frizurákat csinálni, a mosogatáshoz nem éppen muszáj puccosan öltözökdöni, szent, hogy zongora sincs a háznál, de már engedelmét kérek, hogy folyton bablevest meg krumpli-nudlit egyék az ember, az nem járja.

Jó, hát csak egy koronát adott ebédre, egy koronát, de egy korona száz fillér! Ha fa meg zsir volna a háznál, ebből az egy koronából huséltet is lehetne emni, teszem azt, lenesezőleket virstivel, vagy kelkáposztát két szeletke díszlőhussal, esetleg félkiló pörökötlet olyan olcsóbb fajta husból, amit a mézszáros kutyája is megugatna, mielőtt belefalna. De Fáni nem tud semmit. Fáni mindjárt így kezdi a koronát beosztani:

— Tizen fát, tizen zsirt, tizenkettő krumpli-t, nyolcon babot, tizen kenyert.

Nagyon természetes, hogy így vége a koronának és eszik az ember savanyú bablevest, még savanyúbb krumpli-nudlival. Tessék emellett regeltől estig az előjáróságon jegyzőkönyvet vezetni. Nem, ez így nem megy tovább. Fáni ide, Fáni oda, de ő nem azért nősült meg, hogy a bab meg a krumpli kinőjjön a hasából. Meg is mondta neki mielőtt az ajtót becsapta:

— Nem vagyok tót! En Nemes Bocsortján Bertalan ur vagyok. Ha fölakasztotok, akkor se tudok többet adni egy koronánál, ezt is a hivataloslagótól kérem kölcsön eslejšéig. De nekem nem kell se krumpli, se bab. Nem vagyok tót. Nyakamra hoztat az anyádat, a hugodát. En tartom az egész családot, de nem bánom, nem fölhányásképpen mondom. Csak azért, hogy tudd meg, ez így nem megy tovább. Dolgozom, mint a barom, egész nap dolgozom. Meggöribülök, tudóveszes leszek, kiköpködöm a tudómet az irászat mellett, szivesen teszem, csak hogy éhen ne pusztuljatok. De ami sok, mégis sok! Elég volt a babból, a krumpliból!

A szepőlőképu sovány asszony nem mert visszabeszélni. Igaz, hogy éleset, öreg asszony anyját, nyomorék kis hugát is idehozta. Bertalan tartja őket. Bertalan küzd, fárado, koplat, olyan már mint az árnyék; kopott, foltos, a legkomiszabb szivarokot szívja, vasárnap szórakozása alvásból áll, de hát mit csináljanak? Egy koronából mit főzözön ötünek?

— De édes fiam, se fa, se zsir!

Bertalan csak ezt várta.

— Hát zsirt eszem én?!

Az öreg asszony és a kis leány kibicegett a konyhába. Jobb, ha a fiatalok magukra hagyják. Bertalannak nem muszáj a foga közt káromkodni, kiúthatja az egész száját, szidhatja a familiát, mint a bakrot és ezzel lecsöndesül, megbékül a babbal, a krumplival.

De Bertalan nem békült meg. Az asztakra vágta a koronát, hogy csak úgy táncolt a korona. Letáncolt a földre. Bertalan odábrugga és tovább emlegette a babot, az öregasszonyt, a krumplit, a nyomorék leányt és rettentően szidta a sorsot, amely nem tudta eltörni az ő lábait, mikor átlépte ezeknek a szerencsétlen Vranekeknek a küszöbét.

— Egyetek, amit akartok. Nekem nem kell semmi! Majd tudom én, mit csinálök. Nem jövök haza. Egye meg a fene ezt az életet és punktum!

Ekkor történt az ajtóbecsapás. Bertalan dühös volt. Ót ugyan várhatják haza. Igaz, hogy a Fáni utána kiáltotta, hogy a szerda, téstánapja van, de hát a kutyateremtésit, ő sohse fogy ki a szerdából, neki mindig téstánapja legyen? Fáni az oka. Se fészükdöni, se öltözökdöni, se zongorázni nem tud s hozzá még főzni se tud, anyja van, huga van...

Bertalannak éppen jegyzőkönyvezés közben jutott eszébe a korona. Legurult a padlóra. Ó beljebb rugta. Az ágy alatt lesz. Csak megtalálja tán az a szerencsétlen asszony. Ostobaság! Az ágy alját csak kisöprök tán? Hátha a söprő nem lel meg, odább taszítja, nem ért rá morfondirozni, mert az előjáró ur gyorsan dikált...

Fáni meglelte a koronát. Nehezen látta meg, mert könnyes volt a szemé. Inkább a keze talált rá és kiment a konyhába az édesanyjához. A kegyelemből tarott gyámoltalanok ott szepgetek.

— Lássák, édes, ilyen indulatos ember ez a Bert.

— Mind ilyen az ember. Fáni. Édesapád is ilyen volt. A lekváros göldint egyszer lábostul a konyha középerre vágta s rajta táncolt.

— Bert ez sohse tenné meg a nudlival. Haragszik rá, de meglesi.

— Nem is olyan nagytermészetű ember ez, Fáni. Így ember.

— Csak egy kicsit indulatos. Sokat dolgozik. Ideges.

* A magyarországi "Népszava" március 7-iki számából.

Az öreg asszony nem is értette, mi az ez ideges. A boldogult Vranek is bolondos volt, de csak akkor, ha ivott. Berti nem iszik, Berti jó ember.

— Csak hát a kedvben kell járni.
— De egy koronából nem lehet. Ha fa volna, zsír volna, lehetne húst sütni neki.

Az öregasszonynak a szeme megakadt az öreg, hasadozott, toldott-foldott ládáján.

— Vágjuk föl. Tüzzre való ez régen. Minek foglalja itt a helyet? Kipakolok belőle. Fára nem kell pénzt adni.

Az öreg asszony kipakolt. Egy rossz cipőt lelt benne.

— Ezt meg eladjuk a handlénak. Egy kis zsiravallót csak ad érte.

Hát csakugyan húst vegyünk?

— Azt hát. Legalább megőrül neki az urad.

— De nem jön haza.

— Majd haza hozza a gyomra. Az éhes ember hamar békül.

Fáni bekötötte a fejét. Vidáman ugrált le a lépcsőn. A vicéné meg is szólította:

— Hová siet a ténsasszony?

— Husért, a székbe megyek husért — felelte némi büszkeséggel. Rostélyost sütünk. Az uram-nem szereti a téstát. . . .

Egy órákor Bertalan ur lecsapta a tollat. Szörnyen éhes volt. Szivardarabjára gyújtott és kiment az utcára. Eszé ágában se volt hazamenni. Hogy isne! Bablevesre, krumlistésztára? Egyék meg! Biztos, hogy a koronát meglelték. Nem halnak meg éhen. Ők szeretik szegények, jól is laknak véle. Az a fő, hogy ne kopoljanak. Hiszen az asszonynak igaza van némileg. Egy koronából nem süthet pástétumot, ha se fa, se zsír nincs a háznál. Aztán ötnem nem is igen lehet egyebet készíteni annál a babnál meg annál a krumli-nudlinál. Tulajdonképpen nem is Fánira haragszik ő, hanem a nyomoruságra, a töve ántájára!

De azért nem ment haza. Ne mondják otthon, hogy csak a szája nagy. Szidja a babot, a krumplit, aztán mikor a gyomra megkordul, nekiül és két pófára eszik. Nem jó az asszony-népet elkapatni. Hadd lássák, hogy van erő, határozottság és jellem az emberben.

Bámulta a kirakatokat. Besandított a vendéglők tükröklakán. Hogy zabálnak az emberek, hogy tömik a gyomrukat! Húst eszik ez mind. De honnan futja nekik? Aztán micsoda puccos dámkák, milyen kövérek! Persze, jól táplálkoznak. Az uruk ad nekik pénzt, ruhát ékszer. Szegény Fáni. igazán nem oka semminek. Kár volt azért a nyomorult ebédért gorbombáskodni. Arról se tehet, hogy neki édesanyja meg nyomorék hoga van.

De azért nem megyünk haza! Hadd lássák meg, hogy ember az ember. Visszament a hivatalba. Ott volt egy öreg diván. Lehevert. Aludni próbált, de nem tudott. Éhes volt. Nem baj no, így is csak telik az idő, nem nézi a senki fia gyomrát.

Fáni megunt a folyósó korlátján való kitekingetést. Lement a kapuba, úgy leste az urát. Majdnem három óra volt, mikor visszament a konyhába. Az idejében megsült rostélyos ott párolgott az asztalon. Pompás illata volt. Szinte kiabálta Bertit, hogy gyere már, egyél meg, nem vagyok én se bab, se krumpli. Lásd-e, milyen jó, édes feleség van neked. De Berti csak nem jött.

Az öreg asszony meg a nyomorék lány egy kis levest ettek. Kenyeret aprítottak bele, hogy több legyen. Fáni nem tudott enni. Valami elszorította a torkát és a rostélyost visszatette a sütőbe. Vége van már annak, kiszárad, megkeményedik. . . .

Még ilyen hosszú délutánja sosem volt Bertinek. Micsoda számárg volt haza nem menni. Elvégre egy koronából. . . . Aztán szerda van, téstá napja. Arra se volt eset, hogy babtól vagy krumplinudlittól meghalt volna valaki. Nem is olyan rossz. Az a jó meleg leves, az a pompás, prézlis, harmatgyöngye krumplistésztá! Kivált, ahogy Fáni csinálja! Azt megehetné még a főpolgármester ur is. Hej Fáni csak asszony a talpán. Szegény embernek való, takarékos teremtés. Csak már otthon lenne!

No még csak ez kellett. Az előljáró ur behívta a szobájába és megkezdett valami hosszú, ostoba jelentést diktálni. Bertalan majd lefordult a székéről. Az éhség elgyöngyítette. A betűk összefutottak előtte. Nem értett egy szó se. Csak a gőzölgő bablevest, a rózsapiros színi krumplisnudlikat látta. Nyolc-óra lett, mire az előljáró ur elkárogkodta magát.

— No, üssön bele a menyő! Tegyen öcsém a végére pontot, aztán nézze, itt van egy forint, vegyen rajta sört. Ivott már Szalvátorsórt? Kóstolja meg az egészségemre.

Bertalan futott haza a forinttal. Hej te kedves bableves, te gyönyörű nudli, gyertek csak! Te meg asszony vásárolj hideg vacsorát a hentesnél. Holnapra is van kosztpénz. Trallala! Sőt volt a szobában. A család behűzött. Bertalan bántotta ez. Hát így várják? Az asszony fölkel, gyertyát gyújtott, kivette az urát a konyhába.

— No, mi az? Miért feküdtetek le? Nem vacsoráztatok?

— Nem, mi már jóllaktunk.

De sok szemrehányás volt ebben a feleletben. Bertalan elértette.

— De nem laktatok. Édesanyádnak hozza vaját, illusnak virslit, magadnak sonkát Nekem adjátok ide a déli porciómát, a babot, a krumplit, a nudlit.

— Nekünk nem kell semmi. Ők már alszanak. Te egyél.

Aztán eléje tette a rostélyost. Hideg volt, de hús volt. Bertalan nézte, nézte. Egyszerre úgy érezte, hogy csöpött sem éhes.

— Én sem eszem! Feküdjünk.

És Bertalan, a rettentő éhes ember nem nyult addig a hushoz, míg Fáni föl nem költötte a családát, hogy a hentesnél el nem költötték a forint felét, meg nem ígérték, hogy holnap akár téstá-nap, akár nem, bableves lesz, meg krumpli-nudli. . . .

JELENTÉS.

A március 17-én megtartott chicogoi pártvitáról.

(Folytatás.)

Következett Petrács Pál, aki a következőket mondotta:

Munkástársak! Friedman elvtársnak igaza van, de mégsem egészen úgy van, mint ő állítja. A S. L. P. éveken keresztül folytatott akciójának eredményét tudjuk. Tagjainak száma ugyan biztosra nem lehet mondani, mivel az titok, de annyit bizton állíthatunk, hogy oly kicsiny, hogy számbavehetőnek nem lehet tartani. Szavazata minden választásnál apad. A gazdasági téren elfogadott álláspontját a nemzetközi kongresszus nem fogadta el, amennyiben idevonatkozó javaslata mellett alig husz szavazatot szavazta meg. Elismertem, hogy az A. F. of L. nem olyan, mint amilyennek lenni kellene, de nem áll a tőkés szolgálatában; nincs reménytelenül elveszve, nem rothadt. Ha nem is áll kimonodtan az osztályharc alapján, mégis osztályharcot folytat, mert munkások a tagjai és azok a tőkés ellen szervezkednek. A S. L. P. nem küzdött az ipari unionizmus ellen, de a gazdasági szervezetekkel szemben semleges álláspontot foglalt el, dacára annak, hogy az A. F. of L.-t belülről akarja reformálni, javítani. Az egyesülést azért nem akarta, mert nincs mivel egyesülni. Az egyesülés úgy sem lehetne tartós a S. L. P.-val, mert azzal együttműködni lehetetlen. Az I. W. W.-ből is kidobták. A bevándorlás kérdésében nem nyilatkozott a bevándorlás ellen. Ily fontos kérdésben nem akart határozni hirtelenében, ezért választott bizottságot. A kínai és japán külük behozatala ellen védekezni jogos meg a szocialista szempontból is, mert ezek a munkabérek leszállítják, ez pedig a tőkés érdekeit szolgálja. A magyarországi szocialista párt is tiltakozott a kínai külük importálása ellen a földmives sztrájk idején. Ami a magyarországi szociáldemokrata pártunk szabad, az nekünk is megengedhető. A mi a reformot illeti, hát a S. L. P.-nak vannak azonnali követelése, melyeket már a tőkés társadalmi rendszerben meg lehet valósítani. Ez még nem bizonyít a párt szocialista volta ellen. Majdnem minden európai pártunk vannak reformkövetelése. A S. L. P.-nak kifogása van az ellen, hogy a S. P. képviselői kaszárnyafűtést szánt összeg kifeizése mellett szavaztak. Helyesen cselekedtek a S. P.-isták, mert azon városban a kaszárnyák nyilvános népgyűlésekre is használtak. A vasutak, utcai vonatok, bányák államosítása nem a munkások ellen irányul, hanem azok haszára válik s a hatalomnak a tőkés kezéből való kivételét eredményezi. A pártirodalmunk ellen fölhozott érvekre és kifogásokra csak az a megjelgyezésem, hogy európai elvtársainknak is vannak magántulajdönt képező lapjaik. A S. P. sajtója a szocializmust hirdeti s eredménytel. Nézzék a S. P.-ra leadott nagy számú szavazatot! Nézzük a S. L. P. sajtóját; miből tartja föl magát? A "Daily People" március 3-án egy bíról ítéletet közöl. Az ítéletet egy cég közölteti egy másik cég rovására. A hirdetésért nagy sümma pénzt vett föl a People. Ily pénzekből tartja föl magát s mégis a S. P. sajtóját gyalazza, mert az nem szocialista sajtóba való hirdetés közöl, holott ez nem is igaz. Ismétlem, amit Friedman elvtárs mondott részben tény, de részben nem az. A S. P. nem hazudtolja meg a szocializmust. Ellenkezőleg, minden tekintetben képviseli azt. A S. L. P. nem életképes, mert taglétszáma alig van s a ráesett szavazatok száma alig valami.

Friedman: Petrács elvtárs azt mondja, hogy amit mondtam úgy van, de még sincs úgy. Husz percemet fölhasználom arra, hogy elvitathatatlan adatokkal bizonyítsam, miszerint amit mondtam, mégis csak úgy van. Először: a gazdasági szervezkedés kérdésében Petrács azt mondja, hogy a S. P. semleges. Nézzük, mennyire felel ez meg a valóságnak? Debs Jenő, a S. P. volt elnökjelöltje a Miners Magazine-ban ezt mondja:

"Midőn az American Labor Union az ipari szervezkedés módját helyesnek ismerte el és a szerint működött, mint progresszív munkásszervezet támadta az A. F. of L.-t, a S. P. sajtója kevés ivéttellel az A. F. of L. mellett és az A. L. U. ellen foglalt állást. Ez a sajtó az A. F. of L.-hez van lekötve. Semmi kigondolható oknál fogva szocialista sajtó ilyen eljárása meg nem magyarázható."

Ezt mondja Debs. Ez nem igen tanuskodik a S. P. semlegességé mellett, de annál inkább

ellene. Ezt tagadni hiábavaló volna. A S. P. mult évi konvencióján a szakszervezetekre vonatkozó határozati javaslat tárgyalása alkalmával Algernon Lee emigy beszélt:

"Azt akarom, hogy a konvenció olyan határozati javaslatot fogadjon el, melyet az A. F. of L. ne használhasson az I. W. W. ellen. Olyan javaslatot, melyet az I. W. W. ne használhasson az A. F. of L. elleni támadásában."

Ha áll az, hogy a két szervezet egymást támadja, úgy bizonyára van közöttük különbség. Mi ez a különbség? Elmondatom mással. Nem a People, nem a Népakarat, sem De Leon mondja, de megmondja Debs, hogy mi a különbség. Ugyancsak a Miners Magazine-ban ezt mondja: "Az I. W. W. oly munkásszervezet, mely a munkások igaz érdekét védi és képviseli. Az A. F. of L. álmunkásszervezet, melyet minden kapitalista sajtó véd és minden kapitalista támogat." Most az a kérdés, hogy Debs igazat vagy valótlaniságot állított-e? Szerintem igazat mondott, nem tudom, hogy a S. P. hívei hogyan vélekednek, de a tények Debs állítása mellett bizonyítanak. Ezek után azt kérdelem, mivel szemben semleges a S. P.? A jó, nemes, célszerű munkásszervezet közt és a gazdaság, ocsmányosság és ravaszság közt. A rosszat el ne mitélni annyit jelent, mint azt jóváhagyni. Ezt tette és teszi a S. P. Ezzel szocialista voltát meghazudtolja.

A bevándorlás kérdésében Petrács elvtárs azt mondja, hogy a S. P. azért nem nyilatkozott, mert ily fontos kérdésben nem lehet döntenit. Tegyük föl, hogy tényleg csak az lenne büne e kérdésben, hogy nem nyilatkozott, eljárása akkor sem volna menthető. A nemzetközi kongresszus jegyzőkönyvéből bizonyítottam, miszerint az a bevándorlás korlátozását is elítéli. Értelmezem kimondja, hogy az természeténél fogva reakciós eljárás volna. A S. P. ezt tagadja, mert ha nem tagadná, úgy nem választott volna kutató bizottságot, hogy az állapítsa meg, miszerint a nemzetközi kongresszus főtí határozata helyes-e vagy helytelen. De valójában nem áll az, hogy a S. P. e kérdésben nem nyilatkozott. Itt van a kezembben a S. P. konvenciójának jegyzőkönyve. Olvassunk belőle. A könyv 106-ik oldalán Müller delegátus ezt mondja: "Midőn mi bejegyzésünket adjuk a tőkésnek ama törekvéséhez, hogy akár az európai, akár az ázsiai hordákat Amerikába szállítsa, akkor a civilizáció süllyesztése mellett foglalnunk állást." — A 108-ik oldalon Young delegátus ezt mondja: "Részemről amellett volnék, hogy mindennemű bevándorlás ebbe az országba be legyen tiltva. Ez lenne az amerikai munkás érdekeinek legjobb védője." — A 110-ik oldalán Unterman delegátus emigy okoskodik: "Hive vagyok a nemzetközi szolidaritásnak, de nem vagyok hive azt oly messzire vinni, hogy általa saját nyakamat vágjam el. Előmerem a nemzetközi kongresszus autoritását, de nem fogadom el a nemzetközi dogmát. A nemzetközi kongresszus nem templomtanács, melynek határozatát, akarva, nem akarva, el kell fogadni." Elvtársak, akár reggeliz idézhetnék ebből a nem S. L. P., hanem S. P. aktából, de a fontéket elégségesnek tartom, hogy bizonyítva álljon előttünk, miszerint a S. P. nem hajlandó a nemzetközi kongresszus határozatát teljesíteni, álláspontját magáévá tenni; hogy a bevándorlás ellen határozott állást foglalt el. Ezzel pedig egyenes megtagadásba jött nemzetközi szocialista voltával. Ezen tényeket, melyek mindennél fényesebben bizonyítanak, tagadja, aki akarja, de remélem nem fogják megkíséreleni.

A sajtó kérdésében Petrács elvtárs azt tartja, hogy más országban is van magántulajdönt képező párt-sajtó, így itt is lehet. Tudja, hogy ez a sajtó a szocialista elvet terjeszti és van is eredménye. A S. L. P. csak azért támadja ezeket, mert neki ilyen nincs. Mindez kibúvónak jó, de helyét nem állja meg. Nem az a kérdés, hogy más országban is van-e vagy nincs. Amerikában a tapasztalat azt bizonyítja, hogy a magántulajdönt képező sajtó önfentartási küzdelmében mindenféle képen kompromittálja a mozgalmat. Emel lapok jó néhányának csak addig terjed szocialista volta, amennyire az üzlet érdeke megengedi. Az üzlet az első. Tudom, hogy az önk többsége az ilyen eljárást szívóél elítéli, de ezt nyíltan vallani annyit volna, mint a S. L. P.-nak igazat adni, ez pedig tilos. Magántulajdönt képező lap bármit kövessen el, a párt nem vonhatja felelősségre. Ellenben, ha a párt tulajdonát képezi a sajtó, úgy először nincs rá szükség, hogy az elvet áldozza föl a jövedelemért, mert főnállásért a párt felelős; másrészt, ha helytelenséget követ el, úgy a párt rendbe tudja azt szedni. Ezért ellenzi a S. L. P. a magántulajdönt képező sajtót. Nézetének helyességét mi sem bizonyítja jobban, mint maga a sajtótermék. Itt van például a "Volkszeitung", 1909 január 25-iki számában szocialista váltóóról emigy tanuskodik: "In America ist bei weitens nich so brennend die sociale Frage, wie in Europa." Ez nem S. L. P. koholmány. Itt van az említett lapszám, tessék olvasni. (Átadja Petrácsnak, ki nem nyul hozzá.) Amerikában tehát a társadalmi kérdés koránt sem oly égető, mint Európában. Itt, ahol a tőke a legfejlettebb. Ez annyit jelent, hogy itt még ráérünk a szocialista mozgalommal törődni.

(Folytatjuk.)

EGYLETI HIREK.

CINCINNATI-I ELVTÁRSAINK FIGYELMÉBE.

Brand elvtárs a "Szocializmus egy évi előfizetését tüzte ki díj az elvtárs részére, ki március 12-től április 12-ig a legtöbb előfizetőt szerzi a Népakarat részére, Négyenél kevesebb előfizetés nem nyerhet. Bizalmiférfiak.

Tudomására adom az elvtársaknak, hogy április 4-én, d. e. 9 órákor tartjuk negyedévi gyűlésünket. Kérem az elvtársakat, hogy a napirend fontosságára való tekintettel megjelenjen és tagsági könyvüket magukkal hozni sziveskedjenek. Zucker, titkár.

Az Allegheny Szocialista Munkás Szervezet 1909 április 3-án, szombaton este 8 órákor, az East St. 805. szám alatti hallban fölolvasást rendez.

Tárgy: A magyarországi munkaviszonyok. Előadó: Herman Sámuel.

Felkérem a Népakarat azon olvasóit, kik Jergasics János, Schreiber Mátyás, Williger József, Ámon Gusztáv, és Schut Miklós Columbus, Ohio lakosok pontos címeit tudják, sziveskedjenek azt a Munkás Betegsegélyző központi titkársághoz beküldeni a következő címre: S. Marossy, 405 Arlington Ave., Mt. Oliver, Pittsburg, Pa.

A Brooklyni Szocialista Munkás Szervezet április 4-én, vasárnap délután 2 órákor fölolvasást tartat saját helyiségében (5 Borum Street.)

A fölolvasás tárgya: A szocializmus. Előadó: Basky Lajos.

A Philadelphiai Szocialista Munkás Szervezet 1909 április 4-én, vasárnap délután 2 órákor, 800 Parrish St. alatt lévő helyiségében nagy

N É P G Y Ü L É S T

tart a következő napirenddel:
A munkanélküliség és a tőke.
A szervezkedés égető kérdése.
Előadó: Rothfiser Károly.

A manayunki munkások 1909 április 3-án, szombaton este 7 és fél órákor a Woodchappers' Hall-ban (4457 Main St.) nagy

N É P G Y Ü L É S T

tartanak a következő napirenddel:
A munkanélküliség okai.
Miért szállítják le a munkabéreket?
A szervezkedés és sajtó.
Előadó: Rothfiser Károly New Yorkból magyar nyelven, Parker Leó Philadelphiből német nyelven.

Minden önrészes manayunki munkás ott legyen!
Az egybehívók.

A Clelandi Szocialista Munkás Szervezet (XI. osztály) április 6-án, kedden este 7 órákor tartja rendes havi gyűlését, melyre a tagok pontos megjelenését kéri a Titkár.

Az Amerikai Magyar Szocialista Munkás Szövetség VI. osztálya (Newark, N. J.) négy egymást követő szombaton tudományos előadást fog tartani a Plaweczky Hall-ban, 20 West St. Az előadások sorrendje a következő:
Április 3-án: A nő és a társadalom.
Április 10-én: A gépteknika fejlődése.
Április 17-én: A világegyetem.
Április 24-én: A társadalom.

Kezdetre este pont 8 órákor. Minden előadást vita fog követni.

Felkérünk minden gondolkodni tudó munkástársat, hogy a jelzett napokon ott legyen a előadásaink.

A Clelandi Magyar Szocialista Munkás Szervezet 1909 április 4-én, a Hungarian Hall-ban, (4314 Clark Ave.) szini előadással egybekötött

TÁNCMULATSÁGOT

rendez, mely alkalommal színre kerül a Szökött katona.
Belépti díj 25c. Kezdetre délután 4 órákor.

A Chicogoi Szocialista Munkás Szervezet 1909 április 3-án, szombaton este 8 órákor, a Friedman Hall-ban Grand és Western Ave.-k sarkán), a kongresszusi költségek fedezésére

KEDELYES ESTÉLYT

rendez, melyre tisztelettel meghívja a chicogoi munkásságot.

A Cincinnati-i Szocialista Munkás Szervezet 1909 április hó 11-én, vasárnap, a Cosmopolitan Hall-ban (1313 Vine St.) szineloadással és táncval egybekötött

HUSVÉTI MULATSÁGOT

rendez.
Belépti díj 15c. Kezdetre délután 2 órákor.

Az Amerikai Magyar Szocialista Munkás Szövetség clelandi osztálya 1909 április hó 11-én, (husvét vasárnapján), a Perry Hall-ban, (22-ik utca és Woodland Ave. sarkán) szineloadással egybekötött táncmulatságot rendez, mely alkalommal színre kerül a

TAKÁCSOK

Karziati ülhely 25c. Kezdetre d. u. 4 órákor.

REGÉNY.

RASZKOLNYIKOV (BÜN ÉS BÜNHÖDÉS.)

Irta: DOSZTOJEVSKIJ M. TÓDOR.

(Folytatás.) (41.)

— Előbb talán még meg kellene gondolnom a dolgot, — tűnődött —, de nem, rögtön, megfontolás nélkül s azzal vége lesz!

Most azonban visszaesett székére s mozdulni sem mert. Hallotta amit Fomicis Nikodim mondott nagy tüzzel Petrovics Iliának.

— Lehetetlen, mind a kettőt szabadon bocsájtják. Minden ellentmond ennek a föltevésnek. Hallgasson ide: miért hívták volna a ház-mestert, ha ők követték volna el? Talán azért, hogy saját magukat denuncijálják? Vagy fortélyból? Nem, ez már tulságos ravaszság lett volna. És végre is Pesztrjakov tanulóit mind a két ház-mester s még egy asszony is látta mikor belépett a kapun. Három ismerőse kísérte odáig s ő a kapunál vált el tőlük. Aztán megszólította a ház-mestert s ismerősei jelenlétében kérdés-közdött a lakás után. Nohát, akinek olyan szandéka van, az ugyan nem kérdezősködik előbb a lakás után. Koch pedig mielőtt föl ment volna, lent ült az ezüstművesnél s pont háromnegyed nyolckor hagyta el a boltot. Most már itéljen ön maga. . . .

— De hát, bocsásson meg, hogy keletkezhetett ez az ellentmondás: ők maguk állítják, hogy kapogták s az ajtó be volt zárva, mikor meg három perc múlva visszatértek a ház-mesterrel, az ajtó nyitva volt.

Éppen ezen fordul meg a dolog. A gyilkos bizonyosan bent lappangott, ő zárta be az ajtót. El is lehetett volna eszni, ha az az ostoba Koch meg nem unja a várakozást s le nem megy. Az illető azonban fölhasználta az időt; leszaladt s kiosont a házból. Koch két kézzel is hányja magára a keresztet: "Ha ott maradtam volna, engemet is agyoncsapott volna." Orosz hálaimát akart mondani, hogy megszabadult. . . . Ha, ha, ha.

— És senki sem látta a gyilkost?
Már hogy látták volna? Az a ház valóságos Noé bárkája, szótolt kőbe a titkár, ki szintén hallgatta a beszélgetést.

— Világos az egész dolog — világos, ismételte Fomicis Nikodis hévvel.
— Egyáltalában nem világos, — felelte Petrovics Iliá.

Raszkolnyikov fölvette a kalpját s az ajtó felé indult, de nem ért el odáig. . . .

Mikor magához tért látta, hogy széken ül, jobbról támogatta valaki s baloldalán is álltak. Valaki poharat tartott előtte; a pohárban sárgás folyadék volt. Fomicis Nikodim lehajolt hozzá s figyelmesen nézegette. Raszkolnyikov föl akart állni.

— Mit jelent ez? Talán beteg? — kérdezte Fomicis Nikodim majdnem élesen.
— Mikor irt, már ol gyöngye volt, hogy alig bírta tartani a tollat, — jegyezte meg a titkár; aztán leült a helyére s babrált tovább a papírjaival.

— Már régen beteg? — kiáltott feléje Petrovics Iliá ki nem hagyta el a helyét és szintén irományokat lapozgatott. Mikor a beteg elájult, ő is hozzá sietett, de mikor látta, hogy magához tér, gyorsan elfoglalta előbbi helyét.

— Tegnap óta. . . . dadogta Raszkolnyikov.
— Kint járt tegnap?
— Kint voltam.
— Betegen?
— Ugy.

— És hány órákor?
— Nyolckor este.
— És hová ment, ha szabad kérdezni?
— Az utcára.

— Rövid és érthető.
Raszkolnyikov valóban röviden és élesen felelt. Halotthalvány volt, fekete szeméit nem sütötte le a Petrovics Iliá vizsgálódó tekintete előtt.

— Alig bír a lábán állni s te — kezdte Fomicis Nikodim.
— Nem tesz semmit! szótolt közbe Petrovics Iliá különös hangsúllyal.

Fomicis Nikodim akart még valamit mondani, de elhallgatott, midőn észrevette, hogy a titkár rászegzi szeméit. Általános hallgatás következett, ami nyomasztólag hatott a jelenlévőkre.

— Jól van, — szótolt végre Petrovics Iliá. Nem akarjuk tovább tartóztatni.

Raszkolnyikov kiment. Hallotta, hogy távozása után újra megjelent a társalgás, melyből egészen kivált a Fomicis Nikodim kérdő hangja.

— Csak az utcán tért egészen magához.
— Most rögtön házmotózást tartanak, — gondolta és sietett, — a gazemberek gyanakodnak.
Ujra elfogta a korábbi aggodalom.

II.

— Ha csakugyan megtartanak a házkutatást, ha én már a lakáson találnám őket. . . .
Végre szobájába ért. Senki! . . . Egy lélek se járt itt azóta. Még Násztásza sem érette a butorokat. De istenem, hogyan hagyhatta ő a szögletben azokat a gyanus tárgyakat?

(Folytatjuk.)

LAPUNK MEGBIZOTTAI.

Akron, O. Huszer F., 437 Sherman St. Allegheny, Pa. J. Ebenschweller, 607 Chesnut st. Pittsburgh, Pa. Baltimore, Md. S. Salamon, 640 W. Fayette St. Brooklyn, N. Y. J. Havasy, 32 Staggs St. Bridgeport, Conn. P. Varga, 954 Wordin Ave. Berwick, Pa. E. Kömives, 1210 2nd St. Buffalo, N. Y. Sztarna P., 1884 Niagara St. Barberton, O. Botos Imre, 248 Mulberry St. Cleveland, O. S. K. Horváth, 3536 W. 66th St. Cincinnati, O. P. Brandt, 1821 Race St. Chicago, Ill. Tomory A., 698 Fulton St. Columbus, O. Jergasits J., 400 So. Fulton St. Divernon, Ill. Janka István. Erie, Pa. Tótháti Béla, 1605 Plum St. Elizabethport, N. J. Oppmann M., 140 th St. Granite City, Ill. J. Szerkesztő, Box 144. Road. Hartford, Conn. M. Schulteis, 52 Grand St. Lynn és Boston, Czapp István, 23 Collins St. Lansing, Mich. I. Székely, 927 Division St. Milwaukee, Wis. Marák J., 1336 National Ave. McKeesport, Pa. P. Szarvas, 143 2nd Ave. Newark, N. J. Gazdag J., 20 West St. Newark, O. Szabó O., 340 Washington St. North Tonawanda, N. J. Mayer, 229 Frederika St. New Brunswick, N. J. Dévics F., 65 College Ave. New York, N. Y. Szerkesztőség és kiadóhivatal, 516 E. 6th Street. New York, N. Y. Hercegh L. 342 E. 65th St. New York, N. Y. Lefkowitz L., 346 E. 62nd St. Oakland és vidéke, Cal. Almássy F., 9th & Washington St. Oakland, Cal. Kellner E., 806 Washington St. Passaic, N. J. Bujáky János, 14 Grand St., Garfield. Philadelphia, Pa. L. Parker, 953 N. Marshall St. Peoria, Ill. Takács S., 625 Fishgate St. E. Pittsburg, Pa. Vislay B., P. O. Rankin, Pa. Risdorfer K., 239 3rd St. Schenectady, N. Y. Földi J., 109 7th Ave. St. Louis, Mo. Kish Gergely, 162 Miller St. St. Louis, Mo. M. Lány, 2401 N. 9th St. San Francisco, Cal. F. Dobrodenka, 1363 Minna St. Springfield, Ill. Szivós J., 1516 Sangamon Ave. Ezekon kívül az egyes szervezetek által megválasztott sajtó-bizottsági tagok fel vannak hatalmazva előfizetést felvenni és azt nyugtázni.

NYUGTÁZÁSOK.

Március 21-től 27-ig befolyt előfizetések: Uj előfizetések: \$200. D. Geieler, City. \$100. A. Gondal, L. Stelberczky, City. J. Szerkesztő, Rev. Szabó, New Brunswick. Dr. Herbert, Detroit. Szoc. Szerv. J. Rothermel, S. Rksitz, Lebanon. J. Müller, Panama. L. Varga, Gy. Szabó, St. Louis. L. Kutscher, L. Déman, Allegheny. 60c. J. Kocsis, Hungary. 50c. L. Biró, L. Jurko, New Brunswick. I. Breyer, McKeesport. B. Weisz, San Francisco. P. Mandl, Chester. J. Galaba, Balston. L. Ujházy, E. St. Louis. A. Horváth, Pittsburg. Folytatólagos előfizetők. \$200. A. Szepesy, Pawnee, G. Lovas, Philadelphia. \$100. I. Papp, McKeesport. B. Bartok, Detroit. I. Weisz, San Francisco. G. Nagy, Newark. N. J. G. Walaszky, Irwin. D. Sédony, Dayton. P. Belgya, Allegheny. 80c. I. Bors, M. B. Sz. Cleveland. 50c. P. Szarvas, L. Kriszter, M. Breyer, McKeesport. F. Glaser, L. Kiss, A. Weisz, J. Kurung, Schenectady. F. Kovács, Tacoma, Wash. J. Schwartz, City. A. Gerencsér, New Brunswick. A. Bakoss, Detroit. 20c. L. Takács, Hungary. Fölülfizetők: B. Viszlai, Pittsburg. 60c. I. oszt. multságán Schwartz J., Fried J., Mrs. Grinner, W. Söföld 10-10c. Három elvtárs, San Francisco 50 cent. Kongresszusi költségekre: XV. osztály \$5.00. XVII. osztály \$5.00. Pártadó: III. osztály, XXXIX. osztály (Lebanon) Kivetés: III. osztály, X. osztály, XXIII. osztály.

Felhívjuk figyelmüket mindazon előfizetőinknek, kiknek előfizetésük lejárt, hogy azt mielőbb megújítani sziveskedjenek, mert ellenkező esetben kénytelenek leszünk a lap további küldését megszüntetni. Értessük meg a lapkezelőket, hogy e hét folyamán az előfizetők névjegyzékét szétküldjük. Ott, ahol osztályunk van, az osztály-titkártól vehetik át, ahol nincs, a lapkezelő címére küldjük. Lapunk olvasóinak figyelmét felhívjuk, hogy lakásváltás esetén az új címüket azonnal jelentésként be, mert az ebből származó bajokért a kiadóhivatal nem vállal felelősséget. Mindazok, kik a lapot nem kapják rendszeresen, reklamálják meg a lapunkban olvasható szöveggel. Minden más eljárás ez ügyben csak a posta gazdagítását jelenti és a panasz elintézését nem nyer általa. Kérjük az alant felsorolt előfizetőket, hogy pontos címüket velünk tudassák, mert a megadott címen a posta nem kézbesítheti a lapokat: G. Lebovits, E. Kántor, P. Schönfeld, O. Dudek, M. Race, San Francisco. M. Marcinka, Alamosa, Col. G. Néemth, West Park, O. B. szépi, W. Frankfort, Ill. A. Chanfordi, Fairport Harbor, O. Mrs. Duise, Mrs. E. Bacso, Diamondpost, Cal. M. Tiszler, G. Mika, L. Borsos, D. Goldberger, Buffalo, Gy. Funtig, Cleveland. J. Roth, Baltimore. S. Fabrician, Philadelphia. J. Schnerder, St. Louis. J. Pekáry, B. Pávó, I. László, S. Kiss, L. Kleine, L. Ricinger, W. Ehrlich, Chicago. I. Szalay, E. Pittsburg. M. Petrovics, J. Polonkai, P. Varga, D. Lukács, Newark, O.

A New Yorki Szocialista Munkás Szervezet II. osztálya 1909 április hó 3-án, szombaton, az Orawetz-féle Árpád Hall-ban, 431 E. 6th St. könyvtáralapja javára, nevéttétől műsorral egybekötött

TANCMULATSÁG rendez. Belépti díj 15c. Kezdeté este 8 órakor.

A st. louis szocialista nők (szövetségünk XXIV. osztálya) április 10-én, szombaton este 8 órakor, egyleti helyiségükben (1717 South Broadway) táncsal egybekötött

KEDELYES ESTÉLYT rendeznek szép műsorral. A tiszta jövedelem az ujabban függetlenített osztály javára fordítatik.

Számos megjelenést és a bazarhoz hozzájárulást kér a Rendezőség.

SZERVEZETEK FIGYELMÉBE. Az évi jelentést, valamint az e hó 13-án megtartott bizalmiférfi értekezlet jegyzőkönyvét és a kongresszusra szóló megbízó leveleket szétküldtük az osztályok titkárai címére. Ha valamely osztály nem kapta volna meg, úgy sürgősen értesítsék a központi titkárságot, hogy még a rendes időre megküldhessük.

A. Waldman, id. kp. titkár.

Kérjen árjegyzéket mindennemű hazai hangszerekről, kórák és iskolákra, olvasókönyvekről, pipákra, ékszer és az összes népszámítványokról. Küldjön 2 centes bélyeget.

Jos. Pokorny 77 FIRST AVENUE New York

BATHÓ ISTVÁN ELSŐRENDÜ BORBÉLY- ÉS FODRÁSZTEREM 544 E. 6th Street, New York.

Empire Opera House ETTEREM, KÁVEHAZ- ÉS BOROZO 52-54 Second St., Passaic, N. J. Három nagy terem színelőadások, bálók, lakodalmak és gyűlésekre. Valódi magyar konyha. Hamisítatlan óhazai borok pohár és gallon számra. Illatos szivarok. Tiszta szobák és izletes étkek a nap bármely óráján. Nyitva éjjel és nappal. Vidékiek mindennemű utbaigazítást kaphatnak. Tisztelettel Molitorisz József

Dr. S. GOLDMAN egyedüli HAZAI MAGYAR ORVOS, volt eszász. és kir. katonarvos. 406 Grand St., PITTSBURG, PA. Telephone P. & A. Main 883. Gyógyít mindennemű gyógyítható betegségekben s biztosan a legszigorubb titoktartás mellett. Nem csinál humbogot, nem küld orvosságot utánvétel mellett, anélkül hogy azt kérné tőle. Nem hirdeti álarcképeket és hamis bizonyítványokat. Minden betegségeket bizalommal forduljanak dr. S. Goldmanhoz. Irodáorák naponta reggel 9-től este 6-ig. Vasárnap reggel 9-től 12-ig.

TAUB VILMOS magyar órák és ékszerész. Mindennemű hazai órák és aranyemlék javítását jólállás mellett elvállalja. Készletben tart hazai és amerikai órákat, ékszerket és egyleti jelvényeket. A New Yorki szocialisták kedvelt embere. Vidéki megrendeléseket, javításokat pontosan teljesít. Szolid 31 Ave. B, Near 3rd Mindennemű LÁTSZEREK raktáron Nagy képes árjegyzék úgy vidékre, mint helyben ingyen megküldetik

Dr. TÖRÖK MIKSA HAZAI MAGYAR ORVOS A Benett-féle orvosi akadémia tanára. A South side-i kórház sebész és női betegségek főorvosa Rendel: Délelőtt 8-10-ig, délután 12-1-ig és este 6-8-ig. 322-324 W. 12th Street. Cor. Johnson St. Chicago, Ill.

United Sewing Machine Co. 3300 3rd Avenue. NEW YORK Cor. 164th St.

VARRÓ GÉPEK. minden gyártmányu, \$4.00-tól fölfele heti 50 cent részlet lefizetésre. 20 évi jótállás. Kiseb használt gépek \$4.00-tól fölfele. Hitelt New York városn kívül is adunk. Ha nem jöhet, írjon és kép viselőnk meglátogatja. Egyedüli magyar gépüzlet New Yorkban.

HAJÓ VAGY VASUTIJEGYET VÁSÁROLNI AZ ÖSSZES VONALAKRA - PÉNZT KÜLDENI VAGY KÖZJEGYZŐI DOLGOK GYORS ELINTÉZÉSÉRE A LEGJOBB ÉS A LEGTANACSOSSÁB B FORDULNI DEUTSCH BROS. 319. E. HOUSTON ST. NEW YORK

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

A. F., Chicago, Ill. Hasonló dolgokat nagyon szívesen fogadunk, azonban ne ceruzával, hanem tintával sziveskedjék írni.

B. F., Chicago, Ill. Ha öt éve olvassa a Népakaratot, úgy már eleve olvasta a választ levelére az 1908 okt. 16-iki (83-ik) számban. Így az ön levelére nemcsak új választ nem adunk, de a jövőben — hacsak meg nem tanul tisztelegesebb hangon írni — leveleiről egyáltalán nem veszünk tudomást.

P. S., Cleveland, O. Igyekezett méltányoljuk, azonban az igyekezet még egymagában nem elegendő. Próbálkozzék meg egyszerűbb dolgokkal. Egy-egy rövid, de velős tudósítás az ipari viszonyokról sokkal többet ér.

Kik a lapot nem kapják rendszeresen, levelező-lapon tudassák velünk a következő angol szöveggel:

Editor, Népakarat. 516 E. 6th St., New York. I am a subscriber of your paper, but I don't get regulary. Please send it to this address:

Név Szám és utca Város

HIRDETÉSEK.

(E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség és a kiadóhivatal.)

Little Hungary KÁVEHAZ, ÉTTEREM és MINTABOROZO Chicago kellő közepén, Clark és Monroe St. délnyugati sarkán. Trorth Dearborn Bldg. Minden este cigányzene 5-től 1 óráig. A magyarság otthona. Chicago látványosságá Valódi magyar konyha, pontos kiszolgálás. Mérsékelt árak. Bel- és külföldi lapok. Külön termek bizottságok részére. Vidékieknek szives utbaigazítás. D. L. FRANK, tulajdonos.

FINTA MIHÁLY, BORBÉLY ÉS FODRÁSZ 516 E. 6th Street, New York.

A. GROSSMANN MOSÓ-INTÉZETE 738 E. 9th St., N. Y. A ruhát elhozhatja s készen lázhoz szállítja.

Ha jó izlésű és jutányos árban akar női öltönyöket, waist, szoknyát vagy menyasszonyi ruhát vásárolni, ne mulassza el üzletünket felkeresni, mely teljesen magyar szolgálatra van berendezve. Mérték utáni rendeléseket is elfogadunk. Nyitva este 10 óráig SOL. RUBIN, tulajdonos 966 Milwaukee Ave. Chicago, Ill.

Női és férfi divat-áru cikkeket legolcsóbban vásárolunk UR JOZSEF, üzletében 260 Neilson St. New Brunswick.

A Chicago Munkás Betegsegélyző és Önképző Szervezet hivatalos orvosa. Dr. TÖRÖK MIKSA HAZAI MAGYAR ORVOS

Eladok hajó-jegyeket minden vonalra jutányos árban. Ugyes magyar szülésznő Jergler Paula Budapestet az egyetemen vizsgázott és a budapesti klinikán főbába volt, sok évi gyakorlat után tanácsot és segélyt nyújt mindenben. 546 Washington Boulevard, Pauline St. sarkán, Chicago, Ill. Telefon West 1395

Egy jószabásu ruháért keresse fel KRONMAN, férfi szabót. 4147 Lorain Ave. Cleveland. Telefon 4537 Newark, N. J.

Tartós és puha bőrből készült szep Divatos Cipők ólcsó ártban kaphatók a UNION SHOE CO.-nál Ave B. cor. 4th st. NEW YORK

MINDENKINEK

szüksége van Szent István labdacsoakra. (A legjobb haszható és vértisztító.) Ne szenvedjen székrekedést, belső fájdalomkat, emésztési zavart, gyomorégést, fejfájást, szédülést, mikor a Szent István labdacsoq mindzedket távol tartják és fájdalommentküli hatást gyakorolnak. Maga is használja azt, mit a többi: LILÍOM CRÉMET és SZAPPANT, mert arcát megfinomítja és megifjítja. Csunya a szeplo, a májfolta, a himlőhely és más arcstíztálanságok — s miért ne legyünk inkább szépek? Mindenféle importált szerekért menjünk ROTH SAMUEL gyógyász-rtára a Megváltóhoz 125 Ave. cor. 8th St., New York.

I. N. Y. M. Ifjúsági Kör tánciskolája. ÁRPÁD HALL 431 E. 6th St. New York. Angol-magyar iskola kétszer hetenkint, hétfőn és csütörtökön a LIBERTY HALL-ban 49 Mercer St. Newark, N. J.

Mindkét helyiségben kifogástalan magyar konyha. Alkalmas termek bálók, lakodalmak és egyleti gyülésekre. Bel- és külföldi lapok. Budapesti Népszava. Az öntudatos munkások találkozó helye. Pool és biliárd. A. Orawetz, tulajdonos.

Dr. BIEBER E. LAJOS magyar fogorvos 383 E. 8th Street New York. Telephone 1027 Orchard.

Dr. SANDOR HORWITZ a peoriai magyarság kedvelt orvosa. Gögyit minden nemű férfi és női titkos betegséget a legjobb sikerrel, titoktartás mellett. Adams és Hamilton utcák sarkán. Mayer Bldg. Peoria, Ill.

Dr. Löwinger Ernő AZ ÖSSZES ORVOSI TUDOMÁNYOK TUDORA ezuton értesíti ismerőseit, e lap olvasóit, hogy lakását megváltoztatta és ezentul 727 GRAND AVENUE alatti orvosi irodába található egész nap. Telefon: Humboldt 1577. Chicago, Ill.

Phone: Bell. Sidney 1341. BARNA VERONA MAGYAR SZÜLÉSNŐ Budapestet az egyetemen vizsgázott. Sok évi gyakorlat után tanácsot és segélyt nyújt bármily nemű női betegségekben, legnagyobb titoktartás mellett. Házhoz betegkeket is elfogadok. 1701 So. BROADWAY, Souldard St. sarok St. Louis, Mo.

Katoín János FENYKEPESZ 3616 N. Broadway. St. Louis Kepek felvétele BÁRMILY időben reggel 8 óratól este 8-ig rendelkezéskül KÉSŐBB is. Nagyobbítások, gombképek és képrámák kaphatók. Kis jegyek 38 drb. 25. Kérem a magyarok pártfogását. Eladok hajó-jegyeket minden vonalra jutányos árban.

KITÜNŐ MAGYAR KONYHÁJÁT. Kitünő itatok. Alkalmos helyiség mulatságok, lakodalmak vagy hasonló ünnepélyre. A New Yorki Magyarajku Szocialisták kedvelt gyülekezési helye. Különléne munkás-lapok az elvtársak rendelkezésére állanak.

Bevándorlók figyelmébe ajánlja, csinosan berendezett ROSTASSY REZSŐ 513 E 6th St. NEW YORK. Az elvtársaknak Magyar országból érkező leveleire díjmentesen adok felvilágosítást és kívánatra a hajónál megvárom őket. ÉTTERMEM ES KÁVEHAZAM a magyarnyelvű öntudatos munkások kedvelt találkozó helye. Izletes friss étkek. — Hazai billiard asztalok. Feltétlen megbízhatóság. Felkérjük olvasóinkat, hogy szükségleteiket hirdetőinknél szerezzék be s a vásárlás alkalmával hivatkozzanak a NÉPAKARAT-ra.

HAJÓ-JEGYET VÁSÁROLNI-PÉNZT KÜLDENI-LEGBIZTOSABB ÉS LEGTANACSOSSÁB B FORDULNI KISS EMIL 125 AVENUE COR. 8TH ST. NEW YORK

Beldegreen budapesti fényképész 32 Avenue C 3-ik u.sarok, New York Izletes és jól kidolgozott képek 2 dollártól feljebb. A munkáért jótállók. Nyitva vasár- és ünnepp napon is.

Ha jó ruhát akar mérsékelt árban, keresse föl M. Massing SZABÓ ÜZLETÉT 77 Albany St. NEW BRUNSWICK, N. J.

ZACHAR OTTO NAGYBANI BOR-, SÖR- ÉS PÁLINKA KERESKEDESE. 1434 Germantown Ave. Philadelphia, Pa.

Amint a magyar konyha, ugy a magyar ital való a magyarnak. Kaphatók magyar borok, tórköly, szilvórium Poth's Extra sör. Rendelésre házhoz szállítva. A magyar szervezett munkások barátja.

MAGYAR MÉSÁRSZÉK ÉS FÜSZER ÜZLET BACHER FERENCZ Mindennemű friss husok és fűszerek legolcsóbb bevásárlási forrása. 1437 Germantown Avenue Philadelphia, Pa.

Mindenféle importált fűszerek és szálamai a legolcsóbb árban kaphatók. L. D. Phone 2173 L.

Dr. Harry Buechler MAGYAR FOGORVOS Mérsékelt árak. Foghuzás fájdalom nélkül. 492 High Street. Springfield Ave. közelében Newark, N. J.

RIZSÁK JÁNOS közjegyző, pénzzsállító és váltó-intézet Főüzlet 127 Second St., Passaic, N. J. ÜZLET

PRÉZT a legolcsóbban és lehető leggyorsabban küld az O-hazába. Pénz bérleteket bármily hazai bankba kasszássá végezt elhelyeznek és a betéti könyvet rövid időn belül kiköszöztet. Nemkülönb az O-hazában, áruvárásnél, takarékpénztárnál, vagy magánbanknál elhelyezett összegeket, budapesti fiókán utján díjazatlan kibontom, csupán a szükségeslegő meghatarozás hiányoztatásért azamatok csekély díjatt. HAJÓ-JEGYKEKET Európába és Európából Amerikába a legjobb hajókra adok el, az utasokat személyesen kísérem el a hajókhoz. CSOMAGOKAT az O-hazából kibontom vagy oda szállítatok. OKIRÁTOK százezerben ki és konzultálás hiányoztatás nélkül. Jogi, hagyatéki, katonai, telekírónyi, nemkülönb hazai sommi perekben és bármily más ügyvédi dolgokban eljár. Minden ügyben, úgy mint adó, ezentul is a legnagyobb pontosságot ígérem. UTBAIGAZÍTÁSSAL, tanácsal és felvilágosítással ILY GYEN készséggel és szivesen szolgállok. Magyarországi iroda: Budapest, IV. Sztócutca 6. sz. Fiók-irodák: So. Bethlehem Pa., sejt ház, Alpha, N. J., Wharton, N. J., — Franklin Furnace, N. J.

Péter Lajos „Rákóczi Hall”-hoz czimzett Vendéglő, Kávéház és Étterme. — 4-ik utca 197, New York — AJÁNLJA KITÜNŐ MAGYAR KONYHÁJÁT. Kitünő itatok. Alkalmos helyiség mulatságok, lakodalmak vagy hasonló ünnepélyre. A New Yorki Magyarajku Szocialisták kedvelt gyülekezési helye. Különléne munkás-lapok az elvtársak rendelkezésére állanak.

Bevándorlók figyelmébe ajánlja, csinosan berendezett ROSTASSY REZSŐ 513 E 6th St. NEW YORK. Az elvtársaknak Magyar országból érkező leveleire díjmentesen adok felvilágosítást és kívánatra a hajónál megvárom őket. ÉTTERMEM ES KÁVEHAZAM a magyarnyelvű öntudatos munkások kedvelt találkozó helye. Izletes friss étkek. — Hazai billiard asztalok. Feltétlen megbízhatóság. Felkérjük olvasóinkat, hogy szükségleteiket hirdetőinknél szerezzék be s a vásárlás alkalmával hivatkozzanak a NÉPAKARAT-ra.